

כמועד, ואינו סובר את המיעוט "ולא ישמרנו".

אמר רב אדא בר אהבה:

לא פטר רבי יהודה במועד ששמרו שמירה פחותה והזיק, אלא את צד ההעדאה שבו, כלומר: אינו פטור אלא ממה שנוסף עליו חיוב על ידי העדאתו —

אבל צד תמות במקומה עומדת, וחייב עליה כבתחילה, דהיינו, שאת חצי הנזק המשתלם כשהוא תם אף כששמרו שמירה פחותה, הרי הוא חייב גם לאחר שהועד. (18)

אמר רב:

מועד לקרן ימין, נגח שלש נגיחות בימין והועד עליהם, אינו מועד לקרן שמאל,

ומפרשינן: **אם כן** — שלא בא הכתוב אלא לגופיה ולא למעט — **נכתוב רחמנא "ולא ישמור"**, מאי "ולא ישמרנו", ללמדנו הוא בא: **לזה ולא לאחר.**

תניא:

רבי אליעזר בן יעקב אומר: אחד תם ואחד מועד, ששמרו שמירה פחותה, פטור. (18)

ומפרשינן: **מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב:**

משום **דפבר לה כרבי יהודה, דאמר: מועד בשמירה פחותה סגי ליה, וכפי שלמדה רבי יהודה מן הכתובים** —

ומיהו רבי אליעזר בן יעקב יליף נגיחה לתם ונגיחה למועד, ללמדנו שאף התם כמוהו

מגופו בלבד — ראה לעיל יח א, ולט א — והרי לפי הסברא שאמרו, אין לנו לומר כן אלא באופן ששמרו שמירה פחותה, וכל חיובו הוא מצד תמות שבו, אבל כשלא שמרו כלל, למה לא יגבה את כל הנזק מן העלייה?!

ותירצו: הואיל דצריכים אנו לומר צד תמות במקומה עומדת לחומרא, הוא הדין לקולא, פירוש: היות ובהכרח שכשאמרה תורה דין מועד לא נתכוונה התורה לעשותו מועד לגמרי, ולפוטרו אפילו מחצי נזק בשמירה פחותה, אם כן ממילא מתפרש כל דין מועד באופן שהוא חציו מועד וחציו תם.

ג. בהמשך הסוגיא מבואר, שרב חולק על סברא זו, ופירש ה"פני יהושע" על פי הסברא הכתובה לעיל בהערה 11, שהסיבה שמועד די לו בשמירה פחותה, הוא משום שאנשים זהירים ממנו שיש לו קול, ואם כן סברא זו מועילה לפוטרו אפילו מחצי נזק שהיה חייב מתחילה, וראה עוד שם.

"לגופיה" ולא ללאו, אבל רש"י גורס "ללאו" ומפרשה "לגופיה".

18. והיא שיטה נוספת על השלש שנזכרו במשנתנו.

19. א. דין זה מלבד שהוא בא להחמיר עליו [שבזה עוסקת כאן הגמרא שאמרה: "לא פטר" רבי יהודה], שיתחייב כששמרו שמירה פחותה בחצי נזק, אלא אף לקולא, שאפילו אם לא שמרו כלל, אין אנו מחייבים אותו לשלם את כל הנזק מן העלייה כדין מועד, אלא את חצי הנזק הרי הוא משלם כדין תם בלבד, ורק מגופו; ומיהו לענין "מודה בקנס" אינו נפטר; **תוספות**; ב. כתבו התוספות שמסברא אומר כן, דאטו משום שנעשה מועד, גרע, וייפטר אפילו מחצי נזק בשמירה פחותה; והקשו: אם כן נימא כן רק לחומרא, ולא לקולא שיגבה רק מגופו, [פירוש: למה אף כשלא שמרו כלל, אמרינן שאין משתלם אלא חצי נזק מן העלייה, ואילו חצי נזק